

Efectele Legii nr. 3 din 17 ianuarie 1948 asupra avocaților clujeni.

drd. Nicoleta Chicinaș

The effects of the Law no. 3 17-th January 1948 on the Cluj Lawyers

Abstract

After the liberation from Horthyist occupation, the Romanians from Northern Transylvania were to experience another form of terror: the of communist weeding out of the “useless” elements, harmful to communism. The first “purge” of justice took place immediately after August 23, 1944, when the magistrates considered guilty of “fascism” were forbidden to practice. Gradually, with the rise of the Communists, more and more disagreeable law people were substituted by people devoted to the communist regime. There were various ways to weed out lawyers. The sources of income, other from the legal profession, the links with “fascist” elements during the war or the convictions for actions against the “democratic” authorities, have been completed by the numerical limitation imposed on the colleges of lawyers, all contained in the text of the Law no. 3 of January 17, 1948.

Cuvinte cheie: *regimul comunist, avocat, epurare, desființarea Barourilor, Colegiul de Avocați Cluj, Legea nr. 3 din 17 ianuarie 1948*

Key words: *communist regime, lawyer, “purge”, Bars' dissolution, College of Lawyers Cluj, Law no. 3 of January 17-th, 1948.*

“AVOCATURA este considerată o funcție specială și nu mai este auxiliară justiției, ci un colaborator activ în spiritul și pentru aplicarea principiilor socialiste, repartiția justiției.”¹

Toate instituțiile publice au trecut, odată cu venirea comuniștilor la putere, prin mari transformări, structura vechiului regim politic nefiind tolerată de noua orânduire. Încă de la finele lunii septembrie 1944 au fost date publicității în Monitorul Oficial decretul cu privire la epurarea justiției, a aparatului central de stat și a administrației locale de elemente considerate fasciste și profasciste. În acest context, printre primii intrați în atenția comuniștilor au fost avocații, cunoscută fiind atitudinea lor refractară noului regim. Pentru înlăturarea acestora s-au folosit diverse metode. Cea mai convenabilă, care a dus la eliminarea unui important număr de avocați, a fost reprezentată de limitarea numerică impusă colegiilor județene. Dacă în 1919 în Baroul Avocaților din Cluj erau înscriși 93 de avocați definitivi și 30 de avocați stagiaari, iar în 1938 erau înscriși 360 de avocați definitivi și 200 de avocați stagiaari, lista avocaților din orașul Cluj, în anul 1947, cuprindea 272 de avocați definitivi și 55 avocați stagiaari.² Tot în acest an a fost

¹ A.N.D.J.C., Fond Colegiul de Avocați Cluj, Dos. 15/1946, f. 27.

² *Ibid.*, Dos. 14/1946, f. 128.

elaborat *Proiectul de lege pentru desființarea Barourilor și înființarea Colegiilor de Avocați din România*, la 18 decembrie 1947, care a stat la baza Legii nr. 3 din anul următor. În baza acestei legi s-a operat excluderea din barouri a tuturor avocaților, ulterior fiind reprimiți doar cei care au primit aprobare din partea unor comisii dominate de comuniști.

Din expunerea de motive a *Proiectului* de la finele anului 1947, semnat de ministrul Justiției, Lucrețiu Pătrășcanu, citim următoarele:

“Pentru încadrarea barourilor de avocați în spiritul unei reale democrații populare – în cadrul reformei justiției – s-a găsit necesară reorganizarea acestora, în care scop s-a alcătuit alăturatul proiect de lege.

*Proiectul prevede desființarea barourilor de avocați și a Uniunii Barourilor și înființarea de Colegii de Avocați și a Uniunii Colegiilor de Avocați. Dintre membrii noilor colegii de avocați nu mai pot face parte acei care au manifestat atitudini antidemocratice în viața lor publică sau profesională; de asemenea nu vor putea fi înscriși decât acei care au exercitat profesia de avocat în mod efectiv, în mod demn și ca principală sursă de existență.”*³

Verificarea noilor înscrieri urma a se face de către Comisia Interimare, luându-se „toate garanțiile de obiectivitate”, prin organizarea unor căi de atac împotriva deciziilor Comisiilor Interimare de județe la Comisia Interimară a Uniunii Colegiilor de Avocați.

*„Față de numărul exagerat de mare de avocați înscriși acum în barouri – în raport cu nevoile reale ale populației –, continua în expunerea sa ministrul Justiției, pentru a se stabili o justă proporție între necesitățile de asistență judiciară și numărul membrilor noilor colegii, s-a prevăzut posibilitatea ca Ministerul Justiției să fixeze acest număr pentru fiecare colegiu județean de avocați.”*⁴

Proiectul amintit a devenit *Legea nr. 3 din 17 ianuarie 1948 pentru desființarea Barourilor și înființarea Colegiilor de Avocați din România*,⁵ care prevedea că, începând cu data publicării, barourile și Uniunea barourilor avocaților din România, organizate în baza unor acte normative anterioare (în principal în baza Legii nr. 1709 din 4 decembrie 1864), urmau a fi desființate (art. 1)⁶, fiind înființate în locul acestora colegii de avocați și Uniunea colegiilor de avocați (art.

---

³ *Ibid.*, Dos. 21/1948, f. 1.

⁴ Aceste reduceri s-au legalizat prin *Legea 3/1948*, art. 16. - Personalul administrativ și de serviciu al fostelor barouri, al Uniunii Barourilor, al Casei Centrale a Asigurărilor, al Caselor locale de pensii și tuturor anexelor lor se va reduce în măsura nevoilor cu respectarea dreptului de preaviz, prevăzut de legile în vigoare. (*Ibid.*).

⁵ Publicată în *Monitorul Oficial* nr. 15 din 17 ianuarie 1948, această lege s-a votat de Adunarea Deputaților în ședința delă 18 decembrie 1947 și s-a aprobat cu majoritate de trei sute trei voturi, contra a două.

⁶ Art. 2. - În locul Barourilor se înființează Colegiul de avocați pe județe cu sediul în capitala județului, iar în locul Uniunii Barourilor, Uniunea Colegiilor de avocați din România, cu drepturile și obligațiile prevăzute în *legea Nr. 509 din 5 Septembrie 1940*, pentru organizarea Corpului de avocați din România și a *legii Nr. 416 din 31 Iulie 1940*, pentru organizarea și funcționarea Casei Centrale de Asigurări a Avocaților din România.

2), concomitent cu transferul patrimoniului acestora către entitățile nou create (art. 3). Colegiile și Uniunea Colegiilor⁷ urmau să fie conduse și administrate de Comisii interimare⁸, numite de Ministerul Justiției, până la modificarea legii de organizare a avocaților (art. 4).

Numărul membrilor colegiilor județene, precum și numărul membrilor care vor exercita profesia de avocat sau apărător pe lângă judecătoriile mixte și rurale, urma să fie stabilit de ministrul Justiției (art.2).

Astfel, prin telegrama nr. 20337 din 11 martie 1948 și prin Decizia publicată în Monitorul Oficial 59/1948 sub nr. 20337, s-a stabilit numărul membrilor Colegiului de Avocați din județul Cluj la 130 avocați definitivi și 40 avocați stagiați. Răspunsul președintelui Colegiului clujean, Gheorghe Vișoianu, a fost prompt. La scurt timp a trimis o cerere adresată ministrului Justiției, în scopul revenirii asupra deciziei de stabilire a acestui număr mic de avocați. Cererea a fost făcută în temeiul următoarelor considerente:

1. Orașul Cluj, spre deosebire de alte municipii are o situație cu totul excepțională care *„îndrituește că și numărul avocaților ce urmează a fi înscriși în colegiu să fie diferit și mult mai mare decât a celorlalte municipii. Astfel, orașul Cluj are un Tribunal Militar, care are cea mai mare circumscripție cuprinzând întregul Ardeal de Nord. Apoi, pe lângă toate celelalte instanțe ce sunt în alte municipii, mai este Curtea Criminală, care judecă criminalii de război, infracțiuni care nu intră în competența altor Curți.*

2. *Orașul Cluj este un centru universitar cu două Facultăți de drept a Universității „Victor Babeș” și a Universității maghiare „Bolyai” care...au un număr de profesori de drept civil, penal și comercial etc., care neapărat urmează a fi înscriși ca membri ai Colegiului, fiind prin cunoștințele lor îndrumători în exercitarea profesiei de avocat și în fața instanțelor de judecată.*

Tot aceste Facultăți de Drept cu absolvenții lor în mod normal fac ca aceștia prin prezența lor în acest oraș, absolvind studiile, caută și au căutat în trecut să facă parte din Colegiul de reședință al Universității.

3. *Din numărul de 130 avocați admiși pentru acest colegiu, sunt 20 de avocați ce fac parte din Contencioase publice, apoi sunt 32 de avocați care fac parte din Contencioasele instituțiilor particulare, deci un total de 52 avocați care prin interesele profesionale ale lor sunt legați de orașul Cluj, astfel că rămâne un număr de 78 avocați care profesează în particular din care număr apoi cel puțin*

---

⁷ Colegiile și Uniunea colegiilor erau considerate *prin lege* persoane juridice de drept public, iar înființarea acestora sub noua formă s-a realizat cu respectarea dispoziției de principiu din Legea nr. 21 din 6 februarie 1924 pentru persoanele juridice (asociații și fundații), potrivit căreia *persoanele juridice de drept public* se creează numai prin lege (art. 1 alin. 1).

⁸ Art. 5. – Comisiunile interimare vor fi compuse astfel: Uniunea Colegiilor va avea un președinte și 8 membri; Colegiul Ilfov un președinte și 8 membri; Colegiile din județe cu reședință de Curte un președinte și 6 membri, iar celelalte Colegii un președinte și 4 membri.

Ministrul Justiției pe cale de decizie va putea mări numărul membrilor Comisiilor Interimare după necesități.

40 sunt și urmează a fi repartizați la judecătoriale mixte și rurale în afara orașului, astfel că pentru orașul Cluj, cu atâtea instanțe de judecată, autorități etc., ar rămâne un număr de 38, număr care este absolut insuficient pentru îndeplinirea prestațiilor ce se cer în raport cu numărul locuitorilor. Disproporția rezultă din comparația făcută cu orașul București, unde la 1 milion locuitori s-au admis 2100 de avocați, pe când la orașul Cluj, la 130 000 de locuitori ar reveni numai 40, la fel apoi comparația cu orașul Timișoara, unde deși nu este situația excepțională a Clujului, s-au admis 150 de avocați, dovedind toate acestea temeiul cererii noastre.

4. Pe lângă motivele de mai sus, specifice orașului Cluj, ne permitem a mai invoca și următoarele motive de ordin general:

a. Cu ocazia întocmirii tablourilor de avocați propuși a fi admiși în principiu în acest Colegiu, s-a examinat amănunțit situația fiecăruia și toți acei ce sub raport politic sau profesional au avut ceva la activul lor, fiind incompatibili cu dispozițiile legale, au fost eliminați și s-au trecut în tabel „numai cei care întruneau toate condițiile legii și care într-adevăr aveau ca mijloc de trai ceea ce câștigau zi de zi prin executarea profesiunii la bară”.

b. Avocații Colegiului Cluj, în majoritatea lor sunt, avocați care au fost fie deportați de regimurile fasciste, fie refugiați din Ardealul de Nord, tot datorită acestui regim fascist. Atât cu ocazia deportării, cât și în refugiu, acești avocați și-au pierdut tot ce aveau agonisit pentru ei și familiile lor. Revenind după retrocedarea Ardealului de Nord, exercitând în mod onest profesia, nu și-au putut câștiga mai mult decât necesarul traiului de toate zilele. Ori neînscrierea acestora în Colegiu ar duce la situația nenorocită că până vor putea fi plasați în altă parte în câmpul muncii să fie lipsiți atât ei, cât și familiile lor de bucățica de pâine necesară.

Deci Domnule Ministru, bazați pe faptul că interesele justiției și a normalei funcționări a acesteia reclamă un număr mai mare de avocați pentru acest Colegiu decât cel admis de Dvs. și bazați și pe faptul (că), după cum am spus mai sus că neînscrierea unui număr mai mare de avocați în Colegiu determină situația dezastruoasă a acestora, vă rugăm să găsiți întemeiată cererea noastră și a ne admite așa cum am formulat-o.

Pentru cazul când numărul cerut de 200 ar fi imposibil să ni-l acordați, vă rugăm să binevoiți a mări plafonul la cel puțin 182 de avocați pentru că un număr de 130 să nu fie completat decât cu avocați particulari, iar diferența până la 182 să o formeze avocații publici și jurisconșulții.”⁹

Prin situații asemănătoare treceau și celelalte Colegii județene. Astfel ministrul de Justiție, Avram Bunaciu, aprecia că din 18.000 de avocați câți erau la începutul anului 1948, în octombrie rămăseseră înscriși în colegii doar 4.500.¹⁰

Pe lângă limita numerică impusă colegiilor județene de avocați, au fost invocate și alte cauze ce duceau la pierderea dreptului de profesie. În conformitate

⁹ *Ibid.*, Dos. 21/1948, f. 41-42.

¹⁰ Ilarion Tiu, “Asesorii populari, « stăpânii » legii”, preluat de pe Internet, http://www.jurnalul.ro/articol_76099/asesorii_populari_stapanii_legii.html, la 4.07.2007.

cu art. 7 avocații și apărătorii care doreau înscrierea în Colegii trebuiau să îndeplinească câteva condiții. Nu puteau fi înscriși în Colegii decât avocații și apărătorii care:

- a) Au exercitat în mod efectiv profesiunea de avocat sau de apărător;
- b) Au avut această profesiune ca principală sursă de existență¹¹;
- c) Au exercitat-o în mod demn;

d) N-au manifestat atitudini antidemocratice în viața lor publică sau profesională.

Referindu-ne la litera b, au existat, cum era de așteptat, reacții adverse în rândul avocaților: *“Legând înscrierea în Colegiu de mijloacele de existență, se exprima într-una dintre criticile adresate acestei prevederi, s-a ajuns la situația ca avocatul care datorită talentului, priceperii și muncii sale a reușit să-și adune o avere al cărui venit depășea câștigul din profesie, nu va fi înscris în colegiu, pe când un altul mai puțin bine pregătit va fi înscris. Este un criteriu de selecționare întemeiat pe «principala sursă de venituri», ar urma să fie înlocuit prin «principala îndeletnicire»”*.¹²

Urmau a fi exceptați de la prohibiție cei care intrau în unele din categoriile care prin art. 96 din legea pentru organizarea corpului de avocați erau, de asemenea, exceptați de la anumite reguli de incompatibilitate, și anume membrii învățământului facultăților de drept, membrii parlamentului, avocații și șefii de contencios ai autorităților ori instituțiilor. Cu toate acestea, această prevedere va rămâne valabilă.

În baza acestei prevederi au fost respinși avocați precum:

- Andrașiu Alexandru, motivul Comisiei (formată din dr. Pitea Pompeiu, dr. Fekete Gheorghe și dr. Ropan Gheorghe) referindu-se la faptul că *„nu a avut profesiunea de avocat ca principală sursă de existență fiind proprietar de imobile producătoare de venit”*.¹³
- Asztalos Alexandru căruia i se imputa că *„nu profesează în mod efectiv profesiunea de avocat sau apărător, fiind prof. univ., având ca profesiune*

---

¹¹ Notarii publici au avut parte de același "tratament" ca și avocații. Cu scopul de a fi organizați "în sprijinul unei reale democrații populare", camerele de notari publici au fost transformate în colegii de notari publici. Erau admiși în colegii doar notarii care aveau această meserie "principala sursă de existență". (Tiu, op.cit.). În 1947 o serie de notari, cu vârste cuprinse între 42-57 de ani, au fost propuși pentru pensionare invocându-se motive de genul: „bolnăvicios, vârstă înaintată, incapabil profesional, nu este devotat regimului”, „dușman închis al regimului, neglijent și incapabil în munca administrativă”, „nesincer față de regim”, „în etate și obosit”, „înstărit, nesincer față de regim”, „lipsă de interes pe linie politică”, „îmbătrânit, bețiv, sub influența chiaburimii”. (Ion Zainea, Mihai Drecin, Corneliu Crăciun, Antonio Faur, Gabriel Moisa, Augustin Țărău, Nicolae Mihu, *Democrație occidentală și democrație populară: evoluția spectrului politic în nord-vestul României: (1944-1950)*, Ed. Universității din Oradea, 2004, p. 371).

¹² Ședința Consiliului legislativ din 4 și 5 decembrie 1947, în *Colegiul...*, Dos. 21/1948, f. 4.

¹³ *Ibid.*, Dos. 26/1948, f. 201.

principală această funcție de profesor și deci conf. art. 7. lit. a. și b. din legea 3/1948, nu a putut fi înscris.¹⁴

- Bartha Igaț - respins din Colegiu în anul 1948, pentru motivul că nu se bucură de exercițiul dreptului electoral. Cererea ulterioară, din anul 1955, a fost respinsă pentru același motiv.¹⁵ O altă sursă detaliază situația care a determinat respingerea acesteia: *“este proprietar mai multor apartamente și case, care-i produc un venit de 5.000 lei lunar; că a fost deputat sub regimul hortist, în parlamentul maghiar și că, în anul 1947 a fost deținut în lagăr pentru atitudine antidemocrată timp îndelungat, că astfel fiind nu întrunește condițiunile art. 7. – pct. b. și d. – din legea 3/1948, neavând principala sursă de existență profesiunea de avocat și manifestând atitudini antidemocratice*”.¹⁶

Revenind la litera c. a articolului 7 al legii Nr. 3/1948, faptele săvârșite de avocații considerați nedemni de a mai rămâne în Corp erau prevăzute anterior, prin Legea Nr. 643 din 1944 pentru purificarea Corpului avocaților. Art. II al acestei legi stabilea cazurile de „nedemnitare și incompatibilitate morală” de a face parte din Corpul avocaților pentru cei care în Barou sau în afara lui au adus atingere demnității de avocat, prin aceea că:

- a) S-au pus prin acțiuni proprii, sub orice formă, în slujba hitlerismului și a fascismului, slujind astfel interese străine de acele ale națiunii române;
- b) Au militat, sub orice formă, în vreo organizație politică sau paramilitară: legionară, fascistă sau hitleristă, sau au pregătit calea instaurării dictaturilor de tip fascist din România;
- c) Au militat propagând idei contra principiilor democratice, ori influențați de asemenea concepții, au săvârșit presiuni, acte de teroare, schingiuri și omoruri;
- d) Au ordonat sau săvârșit crime de război;
- e) Au promovat în viața publică țeluri fasciste, hitleriste sau rasiale;
- f) Au abuzat de dispozițiile cu caracter legionar sau rasial, spre a trage foloase pentru ei sau pentru alții;
- g) Au introdus, inspirat, susținut sau propagat în barouri spiritul hitlerist, fascist sau legionar;

---

¹⁴ *Ibid.*, f. 202.

Într-un tabel ce cuprindea caracterizarea profesorilor universitari de la Universitatea „Bolyai” din Cluj evidențiați în mod deosebit, întocmit la 28 aprilie 1948, găsim și caracterizarea lui Asztalos Alexandru, profesor la Facultatea de drept și economie politică – „Bolyai”: *“(Drept financiar): Profesor tânăr, a fost juristconsultul Partidului Maghiar și Partidului Ardelean. Imediat după eliberare s-a încadrat în mișcarea democratică. În anii trecuți a fost printre opoziționiștii U.P.M. De un an este relativ disciplinat, lucrează mult, dar ideologic este s-a dezvoltat puțin*”. (Partidul Muncitoresc Român Cluj, Org. Jud. Cluj. Secția Cadre, “TABEL cu caracterizarea prof. universitari de la Univ. «Bolyai» Cluj”, în A.N.D.J.C., Fond Comitetul Regional P.C.R., Cluj, Dos. 475/1948, f.10).

¹⁵ *Colegiul...*, Dos. 50/1952-1948, f. 4.

¹⁶ *Ibid.*, Dos. 26/1948, f. 205.

- h) Din motive de ordin politic sau rasial, au introdus și practicat în barouri, față de colegii lor, violențe, abuzuri, prigoană ori au hotărât excluderi ilegale din Corp;
- i) Au fost judecați și înlăturați din vreun alt Corp profesional, pe baza legilor de epurație.¹⁷

Comisia de apel putea pronunța pentru faptele de la art. II. excluderea din Corpul Avocaților sau interdicția temporară de a profesa timp de 2-5 ani (art. XIII). Cei excluși definitiv din Corp pierdeau și dreptul la pensie.

A rămas însă o interogare pertinentă, subliniată și de alți istorici: ce trebuia să cuprindă noțiunea de exercițiu cu demnitate a profesiei? Textul era lipsit de această precizare cu atât mai necesară cu cât constituia un impediment prohibitiv. Cauzele de nedemnitate erau enumerate în art. 94 din Legea pentru organizarea corpului avocaților, iar îndeplinirea condițiilor cerute pentru a figura în tabloul avocaților putea fi, conform art. 245, cercetată oricând. Legea pentru organizarea corpului de avocați stabilea o linie de conduită ce trebuia urmată de avocat: interdicția de a-și face reclamă și publicitate comercială, interdicția de a se sluji pentru recrutarea clientelei de slujitori remunerați, interdicția de a avea legături cu persoanele cărora li s-a interzis accesul în localurile instanțelor judecătorești; un birou cuviincios instalat ș.a. Pentru nesocotirea interdicțiilor și obligațiilor impuse avocatului, legea prevedea sancțiuni disciplinare.¹⁸

Conform literelor c. și d. ale articolului 7, au fost respinse o serie de cereri pentru primirea în Colegiu. Este și cazul avocatului Pirosky Nicolae, respins pe motiv că în timpul regimului fascist a avut o atitudine antidemocrată în viața politică și profesională.¹⁹ Avocatului Benedek Desideriu i se reproșa faptul că „a fost membru a partidului imredist, fapt ce dovedește că a profesat în mod nedemn și a avut atitudine antidemocrată, întrucât partidul imredist a fost un partid în era maghiară cu caracter fascist și rasial, că astfel, fiind a exercitat profesiunea în mod nedemn și a avut o atitudine antidemocrată.”²⁰

Legea din 1948 prevedea un termen în care avocații să depună personal cereri de înscriere în noile colegii, urmând ca cei care nu respectau acest termen (31 ianuarie 1948), precum și cei ale căror cereri fuseseră respinse (în realitate avocații epurați pe motive politice) să nu mai poată exercita profesia de avocat. Doar persoanele înscrise în Colegiu aveau dreptul să păstreze această calitate și să desfășoare activitățile specifice profesiei.²¹

---

¹⁷ „Legea nr. 643 pentru purificarea Corpului avocaților”, în *Colecțiune de legi și regulamente*, Tomul XXI, 1944, 1-31 decembrie, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Centrală, București, 1946, p. 75-79.

¹⁸ Ședința Consiliului legislativ din 4 și 5 decembrie 1947, în *Colegiul...*, Dos. 21/1948, f. 4 verso.

¹⁹ *Ibid.*, Dos. 26/1948, f. 271.

²⁰ *Ibid.*, f. 207.

²¹ Art. 6. - Până la 31 ianuarie inclusiv avocații și apărătorii vor face și depune personal cu excepția cazurilor de forță majoră cereri de înscriere în colegiile respective, în care vor prevedea toate datele cerute de articolul următor sub sancțiunea neînscrierii în colegiu în cazul indicării de date ireale sau incomplete. (*Colegiul...*, Dos. 21/1948, f. 2 față, verso).

În cadrul adunării generale extraordinare a Colegiului clujean, din iunie 1948, Gheorghe Voișanu amintea celor prezenți că datorită numărului mic de locuri, de la reînscriserile în Colegiu au fost respinși, de către Comisia Interimară, o serie de avocați. În primul rând au fost vizați cei care au suferit condamnări penale sau disciplinare, apoi au fost excluși „*aceia cari în atitudinea politică avută s-au dedat la acte de cruzime și brutalități față de oameni nevinovați*”²², urmați de cei care deși au profesat în mod demn aveau alte surse de venit. O lună mai târziu, la 3 iulie 1948, a fost întocmită lista cu avocații definitiv și stagiați radiați din trei motive: lipsa cererii de înscriere/reînscrisiere în Colegiu, neplata cotizațiilor sau “incompatibilitatea”.²³

Tabloul nominal				
Nr. crt.	Numele și prenumele	avocat	deciziunea dată	Observații – motivul radierii
1	Abrudbányai Geza	“	10 Febr. 1948	radiat întrucât nu a cerut reînscrisierea în Colegiu pe baza legii 3/1948.
2	Abrudan Petre	“	“	radiat ca incompatibil
3	Băliban Maria	“	24 Iulie 1946	“
4	Balota Gheorghe	“	10 Febr. 1948	n-a cerut înscrierea
5	Boilă Zaharie	“	“	“
6	Ciobanu Ioan	“	“	“
7	Colhon Ilie	“	“	“
8	Deleu Ovidiu	“	“	“
9	Farcu Ioan	“	“	incompatibil
10	Frimu Gheorghe	“	“	“
11	Giurgiu Teodor	“	“	n-a cerut înscrierea
12	Găzdac Traian	“	“	“
13	Hurghiș Emil	“	“	incompatibil
14	Justian Elena	“	“	n-a cerut înscrierea
15	Jeleriu Gheorghe	“	“	“
16	Linczmayer Carol	“	“	incompatibil
17	Lazar Ioan	“	“	n-a cerut înscrierea
18	Leoca Ilie	“	“	“
19	Leder Gabriel	“	“	“
20	Klein Ervin	“	“	“

Art. 12. - Avocații și apărătorii care nu vor face în termen legal cerere de înscriere în Colegiu, precum și acei ale căror cereri vor fi definitiv respinse, nu vor mai putea exercita profesiunea de avocat sau apărător.

Împlicinații care prin efectul aplicării acestei legii vor rămâne lipsiți de apărare se pot adresa Colegiului, care va lua măsuri de asistență necesară.

²²*Ibid.*, Dos. 22/1948, f. nenumerotată.

²³*Ibid.*, f. 2-3.

21	Kallos Tiberiu	“	“	neplata cotizațiilor
22	Kovács Iuliu	“	“	incompatibil
23	Kohn Hillel	“	“	neplata cotizațiilor
24	Kornis Otto	“	“	“
25	Marcu Ioan	“	“	n-a cerut înscrierea
26	Matiș Ioan	“	“	“
27	Mocsi Carol	“	“	“
28	Pușcaș Traian	“	“	“
29	Popescu Eugen	“	“	“
30	Poruțiu Zoe	“	“	“
31	Poruțiu Laurențiu	“	“	“
32	Periș Ad. Capelaro	“	“	“
33	Stoica Ioan	“	“	incompatibil
34	Schwimmer Sigismund	“	“	n-a cerut reînscirerea
35	Sandor Ioan	“	“	“
36	Sima Ioan	“	“	“
37	Székely Francisc	“	“	“
38	Stepan Octavian	“	“	“
39	Guilom Sorban	“	“	“
40	Timbuș Anastasiu	“	“	“
41	Ursu Ioan	“	“	“
42	Vályos Nicolae	“	“	incompatibil
43	Zamfir Maria	“	“	n-a cerut înscrierea

Nr. crt.	Numele și prenumele	avocat stagiar	deciziunea dată	Observații - motivul radierii
1	Boilă Iuliu	“	10 Febr. 1948	radiat, n-a cerut reînscirerea
2	Baicu Ioan	“	“	“
3	Botoș Bela	“	“	plecat din țară
4	Costan Stefan	“	“	n-a cerut înscrierea
5	Chindriș Dumitru	“	“	“
6	Giulea Florența	“	“	“
7	German Marius	“	“	“
8	Joja Alexandru	“	“	“
9	Istrate Alexandru	“	“	“
10	Köves Ioan	“	“	“
11	Rusu Ioan	“	“	“
12	Steer Alexandru	“	“	“
13	Sabo Pavel	“	“	“

	Andrei			
14	Tigăreanu George	“	“	“
15	Veres Stefan	“	“	“
16	Veres Paul	“	“	“
17	Odeștianu Rolan	“	“	incompatibil

Pe lângă avocații excluși în baza prevederilor art. 7 lit. a-d, dat fiind faptul că o parte dintre aceștia îndeplineau criteriile solicitate, din cauza numărului limitat de locuri au fost excluși, printre alții, următorii:

- Kiss Andrei, în dreptul căruia Comisia Colegiului Avocaților din Cluj (formată din dr. Pitea Pompeiu, dr. Fogarasi Iosif și Frunzescu Alexandru) a notat următoarele: „*deși întrunește toate condițiunile cerute de art. 7 din Legea 3/1948, din cauza numărului limitat de locuri, nu a putut fi înscris*”.²⁴
- Baci Augustin, în dreptul acestuia era scris: „*deși are ca sursă principală de existență profesiunea și îndeplinește toate condițiunile legale de a fi înscris, totuși având în vedere că este pensionar public și primește lunar o pensie de 5166 lei și că numărul celor care urmează a fi înscrși în Colegiu este limitat*”, este declarat respins.”²⁵
- Bașturea Constantin deși „*întrunește toate condițiunile legii 3/1948, a profesat încontinuu și efectiv funcțiunea de avocat, în mod demn, fără ca să fi manifestat vreodată atitudine antidemocratică în viața publică sau particulară,...este un element bun al fostului Barou, totuși, dat fiind faptul că este invalid de războiu sută la sută, în care situație este îndreptățit la pensie de I.O.V.R și că numărul de locuri pentru înscrieri a fost limitat, nu a putut fi înscris*.”²⁶
- Ürmössy Carol (Károly), membru în fostul Barou maghiar din perioada 1940-1944. În dreptul acestuia găsim scris: “*a fost cercetat de către Comisia de epurare, însă a fost achitat, astfel că în urma numărului limitat de cereri de înscriere ce pot fi admise, nu a putut fi înscris; a făcut parte din partidul fascist al lui Imredy în Ardealul de Nord*”²⁷
- Zanárovits Samuil, unul dintre avocații refugiați reîntorși după deportarea în detașamente de muncă. “*Deși întrunește condițiunile legii 3/1948, din cauza numărului limitat a cererilor ce au putut fi admise nu a putut fi înscris. Are avere moștenită*.”²⁸

Referindu-se la această lege, Președintele Uniunii Colegiilor de Avocați din RPR îi scria președintelui Colegiului de Avocați din Cluj, în noiembrie 1948:

²⁴ *Ibid.*, Dos. 26/1948, f. 189.

²⁵ *Ibid.*, f. 203.

²⁶ *Ibid.*, f. 206.

²⁷ *Ibid.*, f. 292.

²⁸ *Ibid.*, f. 298 verso.

„Prin dizolvarea Barourilor, constituirea Colegiilor și reînscierea în Colegii, potrivit legii 3/1948, s-a urmărit o mai bună organizare și funcționare a profesiei de avocat, iar prin eliminarea elementelor corupte și a acelor cu o activitate antipopulară, ridicarea prestigiului profesiei de avocat, adânc compromis în regimurile vechi reacționare”. Constituirea Colegiilor și reînscierea avocaților în Colegii a însemnat “*un pas înainte, începutul încadrării profesiei noastre în rolul ce-i revine în societate, acela de auxiliar al Justiției... Să adâncim și să grăbim schimbarea mentalității vechi, să-i ajutăm pe avocați să părăsească vechile practici ale profesiei noastre, cari au înjosit-o atât de mult.*” Apelul pentru urgentarea acestor măsuri nu era nefondat: „*Altfel ni se semnaleză numeroase cazuri când avocații critică legile²⁹ și măsurile luate de Guvern, atacându-se opera legislativă a regimului nostru. Această practică profesională, rămășiță a vechiului regim, dă naștere și la atitudini necorespunzătoare față de magistrați și asesori populari, precum și față de funcționarii judecătorești sau chiar de clienți, născând-se plângeri și reclamațiuni de natură să discrediteze totalmente în opinia publică democratică și muncitorească profesia de avocat.*”³⁰

Deși au trecut mai bine de 3 ani de epurări continue, mulți avocați au ales să își riște profesia de dragul dreptății, chiar și dintre cei reînscriși în Colegiu. Mărturie stă degenerarea și mai mult a situației numerice. Dacă în ianuarie 1948 erau 203 avocați definitiv³¹, iar în iulie 1948 numărul acestora a scăzut la 105³², s-a ajuns că la începutul anului 1949 numărul avocaților definitiv din orașul Cluj să fie de 104, în timp ce numărul avocaților stagiați a scăzut la 37. În anul 1950 numărul avocaților clujeni definitiv s-a ridicat la 122.³³

---

²⁹ Inclusiv în procesele criminalilor de război s-au găsit avocați care să critice legislația sau aplicarea acesteia. În procesul foștilor demnitari horthyști, hotărârea nr. 6, avocatul dr. Aladár Ámirás, apărătorul acuzatului Elemér Petzko, a ridicat incidentul de neconstituționalitate a legii 312/1945 pentru urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau crime de război, una dintre cele mai însemnate legi ale momentului, invocând dispozițiile articolelor 5,8,12,15,16,și 101 din Constituție. Apoi a ridicat incidentul de necompetență a Tribunalului Poporului, bazat pe dispoziția art. 13 din Legea 312/1945, susținând că acuzatul a fost și este cetățean maghiar, deputat în parlamentul maghiar, iar faptele puse în sarcina acestuia s-au săvârșit pe teritoriul statului maghiar, astfel, competența pentru judecarea lui poate fi numai a Tribunalului Poporului din Budapesta, sau, în cel mai rău caz, a Tribunalului Poporului din București. În fine, mai ridică incidentul relei compunerii a instanței, susținând că „nu știe dacă sunt toate partidele reprezentate în completul de judecată”. Avocatul dr. Pásztai, apărătorul acuzatului Bethlen Béla, a ridicat și el incidentul de incompetență al Tribunalului poporului din Cluj de a judeca faptele puse în sarcina acestui acuzat, precum și a celorlalți, foști parlamentari, susținând că „*Tribunalul Poporului din Cluj nu este o instanță internațională, și, în consecință, nu poate avea competența a judeca infracțiunile comise pe teritoriul altui stat, decât pe cele comise pe teritoriul Statului Român*”. (A.N.D.J.C., Fond Tribunalul Poporului, Dos. 22/1946, f. 171).

³⁰ *Colegiul...*, Dos. 21/1948, f. 133.

³¹ *Ibid.*, Dos. 22/1948, f. 4.

³² *Ibid.*, f. 21.

³³ *Ibid.*, Dos. 35/1950, f. 15-16.

Modalitățile de epurare a avocaților au fost diverse. Alături de sursele de venit, altele decât cele din profesia de avocat – „averea moștenită”, proprietati agricole sau imobiliare, activități comerciale sau industriale, „lipsa greutăților familiale”³⁴ –, cel mai des invocat motiv a fost legăturile, de multe ori imaginare, cu elementele "fasciste" în timpul războiului sau condamnările pentru „agitații și ultragiuri contra autorităților democratice”.³⁵ O selecție eronată a făcut ca magistrații care nu aveau ce căuta la masa judecătorului și avocați care nu își meritau numele să desfășoare activități specifice fără a exista posibilitatea stopării acestui demers. S-a instalat în mod deliberat o stare de adversitate tocmai între cei care împreună trebuiau să facă actul de justiție. Vechimea, vârsta sau experiența în profesia de avocat au fost subordonate unei funcții obținute printr-un sistem de selecție și numire eronat. Ani întregi s-a știut că șeful era secretarul de partid local. Eliberarea masivă și ilegală a judecătorilor și avocaților, fără declararea oficială a motivelor, a prejudiciat imaginea justiției în toată perioada guvernării comuniste.

Arhive:

A.N.D.J.C., Fond *Colegiul de Avocați Cluj*, Dos. 14/1946, Dos. 15/1946, Dos. 21/1948, Dos. 22/1948, Dos. 26/1948, Dos. 35/1950, Dos. 50/1952-1948
A.N.D.J.C., Fond *Comitetul Regional P.C.R., Cluj*, Dos. 475/1948.
A.N.D.J.C., Fond *Tribunalul Poporului*, Dos. 22/1946.

Surse electronice:

Ilarion Tiu, “Asesorii populari, « stăpânii » legii”,
http://www.jurnalul.ro/articol_76099/asesorii_populari_stapanii_legii.html.

Bibliografie:

Ion Zăineanu, Mihai Drecin, Cornelii Crăciun, Antonio Faur, Gabriel Moisa, Augustin Țărău, Nicolae Mișu, *Democrație occidentală și democrație populară: evoluția spectrului politic în nord-vestul României: (1944-1950)*, Ed. Universității din Oradea, 2004.
Colecțiune de legi și regulamente, Tomul XXI, 1944, 1-31 decembrie, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Centrală, București, 1946.

---

³⁴ *Ibid.*, f. 259.

³⁵ *Ibid.*, f. 275-300.